

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 4 päivänä kesäkuuta 2008,

valtioneuvostojärjestelmästä, jonka Ranska aikoo panna täytäntöön kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä varten (Fonds d'Intervention Stratégique des Industries Agro-Alimentaires (FISIAA) -rahasto)

(tiedoksiannettu numerolla K(2008) 2257)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2008/738/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

on mainitun artiklan mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Ranska ilmoitti komissiolle 24 päivänä huhtikuuta 2007 aikomuksestansa ottaa käyttöön tukijärjestelmä, jonka tarkoituksena on tukea kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen aloilla toimivia yrityksiä. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ⁽²⁾ 4 artiklassa säädetyn alustavan tutkinnan yhteydessä Ranskalle esitettiin 7 päivänä kesäkuuta 2007 lisätietopyyntö, joka koski erityisesti tuensaa-jien ja järjestelmän oikeusperustan täsmennyksiä. Ranskan viranomaiset antoivat vastauksensa 11 päivänä heinäkuuta 2007. Komissio esitti 11 päivänä syyskuuta 2007 uuden lisätietopyynnön, johon Ranskan viranomaiset vastasivat 26 päivänä lokakuuta 2007.
- (2) Hallussaan olevien tietojen perusteella komissio arvioi, ettei ilmoitetun tukijärjestelmän soveltuvuus yhteismarkkinoille ollut selvää. Komissio ilmoitti Ranskalle 16 päivänä tammikuuta 2008 päätöksestään aloittaa perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklassa säädetty muodollinen tutkintamenettely.

(3) Komission päätös aloittaa muodollinen tutkintamenettely julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä ⁽³⁾. Komissio pyysi asianomaisia esittämään huomautuksensa menettelyn käynnistämisestä kuukauden kuluessa.

(4) Ranska toimitti huomautuksensa kirjeitse 18 päivänä helmikuuta 2008. Komissio ei saanut asianomaisilta muita huomautuksia.

2. KUVAUS

- (5) Ilmoituksessa annettujen tietojen mukaan kyseessä olevan tukijärjestelmän tarkoituksena on yksinomaan kansallisilla julkisilla varoilla tukea yrityksiä, jotka toimivat kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen aloilla.
- (6) Tukijärjestelmässä myönnetään tukia muille kuin pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset), jotta nämä yritykset voivat hyötyä samoista tuista, joita pk-yritykset voivat saada Euroopan kalatalousrahastosta 27 päivänä heinäkuuta 2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1198/2006 ⁽⁴⁾ mukaisesti.
- (7) Tuet rahoitetaan Fonds d'Intervention Stratégique des Industries Agro-Alimentaires (FISIAA) -rahastosta. Kyseessä on Ranskan viranomaisten luoma rahasto, joka on otettu valtion talousarvioon ja jota hoitaa maatalous- ja kalastusministeriö. Kaikki perustamissopimuksen liitteeseen I kuuluvia tuotteita jalostavat ja kaupan pitävät yritykset voivat saada tukia FISIAA:sta. Yritykset voivat siis toimia sekä maatalousalalla että kalatalous- ja vesiviljelyalalla. Vuonna 2007 tuet on määrä rajata koskemaan ainoastaan yrityksiä, jotka työllistävät yli 750 henkeä tai joiden

⁽¹⁾ EUVL C 61, 6.3.2008, s. 8.

⁽²⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽³⁾ Ks. alaviite 1.

⁽⁴⁾ EUVL L 223, 15.8.2006, s. 1.

liikevaihto on yli 200 miljoonaa euroa. Ranskan antamien selvitysten mukaan vaikuttaa todennäköiseltä, että tämä painopiste tukien myöntämisessä säilytetään vuoden 2007 jälkeenkin. Tätä oletusta vahvistaa uuden joulukuussa 2007 käynnistetyn uuden hankepyynnön muotoilu (ks. johdanto-osan kappale 9).

- (8) Ilmoituksen mukana seuraa 2 päivänä maaliskuuta 2007 käynnistetty hankepyyntö, jolla etsitään FISIAA:n tavoitteita vastaavia hankkeita. Ranskan viranomaisten mukaan tämä hankepyyntö koskee yksinomaan maatalousalalla toimivia yrityksiä ja eritelmässä olevat edellytykset tuen myöntämiseksi kalastus- ja vesiviljelyalalla toimiville yrityksille ovat mukana ainoastaan ”esimerkkinä”.
- (9) Uusi hankepyyntö käynnistettiin 17 päivänä joulukuuta 2007 hankkeille, jotka voitaisiin valita vuonna 2008. Tässä hankepyynnössä ei mainita erikseen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen aloilla toimivia yrityksiä vaan viitataan kaikkiin perustamissopimuksen liitteeseen I kuuluviin tuotteisiin (joihin myös kalastus- ja vesiviljelytuotteet kuuluvat). Pyyntössä mainitaan myös uudet tukikelpoisuussäännöt tuen saamiseksi Euroopan kalatalousrahastosta.
- (10) Komissio sai tiedon tästä Ranskan maatalous- ja kalastusministeriön verkkosivulla ⁽⁵⁾ julkaistusta uudesta hankepyynnöstä vasta sen jälkeen, kun se päätti aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn. Ranskan viranomaiset eivät mainitse uutta hankepyyntöä 18 päivänä helmikuuta 2008 antamassaan vastauksessa. Viranomaiset toteavat vain, että ”hyväksynnän viiveet ovat jo estäneet jalostusyrityksiä osallistumasta FISIAA:n vuoden 2007 hankkeita koskevaan hankepyyntöön [joka käynnistettiin 2 päivänä maaliskuuta 2007, mutta josta ilmoitettiin 24 päivänä huhtikuuta 2007]”.
- (11) Ranskan viranomaisten mukaan FISIAA:n toiminta-ala on nyt määritelty maatalousalalla toimivien yritysten tukijärjestelmä, joka on rekisteröity numerolla N 553/2003 ja hyväksytty 28 päivänä heinäkuuta 2004 tehdyllä komission päätöksellä ⁽⁶⁾. Tämän päätöksen kohteena olevan tukijärjestelmän ilmoittamisella pyritään siis laajentamaan rahaston toiminta-alaa kalastus- ja vesiviljelyalalla toimiviin yrityksiin.
- (12) FISIAA:lle vuonna 2007 osoitetut määrärahat olivat kaikkien edunsaaja-alojen (maatalous sekä kalastus- ja vesiviljelyala) 13 miljoonaa euroa. Koska rahasto on avoin kaikille näillä kahdella alalla toimiville yrityksille, tässä vai-

heessa ei Ranskan viranomaisten mukaan pystytä arvioimaan, kuinka suuri osa määrärahoista tosiasiaassa kohdennetaan kalastus- ja vesiviljelyalalle.

- (13) Tukeen oikeutettujen menojen osalta hankepyynnössä täsmennetään, että FISIAA:n tavoitteena on tukea yritysten hankkeita, joihin voi sisältyä sekä aineellisia että aineettomia investointeja ja jotka ovat ”voimakkaasti rakenteellisia” ja/tai ”kaupalliselta asemaltaan vahvoja” ja/tai ”innovatiivisia”. Tukikelpoisia voivat olla kaikki investoinnit, jotka liittyvät varastointiin, pakkaamiseen, jalostukseen ja/tai kaupan pitämiseen. Investointeihin voi erityisesti kuulua uuden materiaalin hankintamenoja taikka hankkeeseen liittyvien kiinteistöjen hankinta- tai kunnostusmenoja, hankkeen henkilöstömenoja tai lupien, tutkimusten ja neuvonnan kaltaisia aineettomia palveluja. FISIAA:n tuki on enintään 15 prosenttia tukikelpoisista aineellisista investoinneista ja 100 000 euroa aineettomista investoinneista.

3. MENETTELYN ALOITTAMISEN SYYT

- (14) Tukijärjestelmän tarkoituksena on muiden yritysten kuin pk-yritysten tukeminen myöntämällä niille yksinomaan kansallisista varoista tukea, joka vastaa pienille ja keski-suurille yrityksille Euroopan kalatalousrahastosta annetun asetuksen (EY) N:o 1198/2006 mukaisesti myönnettävää tukea. Tuet rahoittaa FISIAA.
- (15) Arvioitaessa tätä tukijärjestelmää kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla myönnettäviä valtiontukia koskevien suuntaviivojen ⁽⁷⁾, jäljempänä ’suuntaviivat’, mukaisesti on sovellettava asetuksessa (EY) N:o 1198/2006 vahvistettuja perusteita. Euroopan kalatalousrahastosta rahoitettavat toimenpiteet koskevat kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla kuitenkin vain pk-yrityksiä, kun kyseinen tukiohjelma taas koskee nimenomaisesti muita kuin pk-yrityksiä.
- (16) Tästä syystä komissio epäilee näiden tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

4. RANSKAN JA ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (17) Ranska esittää kaksi perustetta sille, että tuet, joita FISIAA myöntää kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittaville yrityksille, soveltuvat yhteismarkkinoille.

⁽⁵⁾ <http://agriculture.gouv.fr/sections/presse/communiqués/2eme-appel-projets-pour>

⁽⁶⁾ EUVL C 214, 1.9.2005, s. 4.

⁽⁷⁾ EUVL C 84, 3.4.2008, s. 10.

- (18) Ensinnäkin Ranska toistaa 26 päivänä lokakuuta 2007 antamassaan vastauksessa esitetyn toteamuksen, jonka mukaan kalastus- ja maatalousalan jalostusyriyten toiminnan samankaltaisuudesta huolimatta komissio katsoi, etteivät suuryrityksille myönnettyt tuet voi elintarvikealalla aiheuttaa kilpailun vääristymistä ja antoi jäsenvaltioille luvan myöntää tällaisia valtiontukia.
- (19) Lisäksi Ranska pyytää komissiota täsmentämään, miksi se katsoo, että Euroopan kalatalouden ohjausrahastosta (KOR) voidaan myöntää tukia suuryrityksille vuosina 2007 ja 2008, mutta vastaavien tukien myöntäminen kansallisista varoista on kiellettävä.

5. ARVIOINTI

- (20) Komissio toteaa ensinnäkin, että FISIAA:n vuoden 2007 hankepyyntö käynnistettiin 2 päivänä maaliskuuta 2007 ja vastausten määräaika oli 2 päivä toukokuuta 2007, mutta Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle vasta 24 päivänä huhtikuuta 2007 aikeestaan käynnistää kalastus- ja vesiviljelyalan yrityksille tarkoitettu hankepyyntö. Toisin sanoen hankepyyntö käynnistettiin ennen kuin komissio sai tiedon kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavia yrityksiä koskevasta tukijärjestelmästä ja etenkin ennen kuin komissiolla oli tilaisuus esittää lausunto järjestelmän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Tästä syystä komissio kysyi ensin Ranskan viranomaisilta, koskiko ilmoitukseen sisältynyt asiakirja (eli 2 päivänä maaliskuuta 2007 julkaistu hankepyyntö) ainoastaan maatalousalan yrityksiä, minkä Ranska vahvisti 11 päivänä heinäkuuta 2007 päivättyssä kirjeessään ("Ensimmäinen hankepyyntö koski ainoastaan maatalousalan yrityksiä (...) FISIAA:n hankepyynnössä mainitaan siis kalastus- ja vesiviljelyalan yritykset vasta sitten kuin tämä tukijärjestelmä on hyväksytty"). Muussa tapauksessa tukijärjestelmän olisi katsottu olevan asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan f kohdassa tarkoitettua laitonta (ilmoittamatonta) tukea.
- (21) Vastaavanlainen kysymys herää uuden hankepyynnön kohdalla, joka käynnistettiin 17 päivänä joulukuuta 2007 ja josta komissio sai tiedon vasta muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen jälkeen (ks. johdanto-osan kappale 9). Uusi hankepyyntö vastaa täysin vuoden 2007 hankepyyntöä, eikä siinä myöskään mainita nimenomaisesti kalastus- ja vesiviljelyalan jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavia yrityksiä, mutta edellisen hankepyynnön tapaan siinäkin viitataan perustamissopimuksen liitteeseen I (joka kattaa kalastus- ja vesiviljelytuotteet) sekä asetukseen (EY) N:o 1198/2006.
- (22) Komissio haluaakin muistuttaa, ettei valtiontukijärjestelmien hyväksyminen ole mitenkään automaattista eikä jäsenvaltio voi päätellä komission asiasta tekemää päätöstä ennen kuin tukijärjestelmän arviointi on saatu valmiiksi. Näistä syistä komissio ei voi hyväksyä väitettä, jonka mukaan "[kyseisen tukijärjestelmän] hyväksynnän viiveet ovat jo estäneet jalostusyriyksiä osallistumasta FISIAA:n vuoden 2007 hankkeita koskevaan hankepyyntöön". Komissio ei myöskään voi hyväksyä sitä, että toinen hankepyyntö käynnistettiin ilman, että siinä erityisesti suljettiin pois mahdollisuus FISIAA:n tukien myöntämisestä kalastusalalla toimiville yrityksille vuonna 2008, tai ilman, että siinä ainakin olisi mainittu, että tämä mahdollisuus edellyttää komissiolta ennalta saatavaa lupaa.
- (23) Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan "jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan".
- (24) Tässä kyseessä olevat tuet, jotka maksetaan kansallisesta talousarviosta, ovat selvästi valtion myöntämiä tukia (ks. johdanto-osan kappale 7).
- (25) Tukien myöntämisestä päätetään kansallisella tasolla sen jälkeen, kun maatalous- ja kalastusministeriö on valinnut hankkeet hankepyynnön perusteella, joten tuen myöntäjä on valtio.
- (26) Ilmoitetut toimenpiteet voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua, koska ne suosivat kalastuksesta saatavien jalostettujen tuotteiden kansallista tuottamista muissa jäsenvaltioissa tapahtuvan jalostuksen kustannuksella.
- (27) Tästä syystä tämän päätöksen kohteena olevat tuet ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtiontukia.
- (28) Koska kyseessä ovat kalastus- ja vesiviljelyalan tuet, niitä on tarkasteltava suuntaviivojen perusteella. Suuntaviivojen 5.3 kohdan mukaan niitä on sovellettava 1 päivästä huhtikuuta 2008 alkaen "valtiontukiin, jotka ilmoitetaan tai joiden soveltaminen aiotaan aloittaa 1. huhtikuuta 2008 alkaen". Komission mielestä tätä kohtaa ei ole sovellettu, koska Ranskan viranomaiset ilmoittivat odottavansa komission hyväksyntää ennen kuin tukia myönnetään kalastus- ja vesiviljelyalan yrityksille, joten tukijärjestelmää on syytä tarkastella suuntaviivojen perusteella.

- (29) Suuntaviivojen 3.2 kohdassa viitataan asetuksessa (EY) N:o 1198/2006 vahvistettuihin perusteisiin. Tästä syystä tukijärjestelmän soveltuvuus yhteismarkkinoille on arvioitava mainitun asetuksen perusteella.
- (30) Komissio toteaa, että Euroopan kalatalousrahastosta asetuksen (EY) N:o 1198/2006 nojalla rahoitettavat toimenpiteet jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla koskevat ainoastaan pk-yrityksiä. Sen vuoksi komissio katsoo, ettei tämän päätöksen kohteena oleva tukijärjestelmä, joka koskee vain muita kuin pk-yrityksiä, vastaa Euroopan kalatalousrahastontukitoimien perusteita.
- (31) Ranskan viranomaiset eivät vastusta tätä tulkintaa, sillä ne toteavat, että ”toinen hankepyyntö koski meren tuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla toimivia suuryrityksiä eli yrityksiä, jotka työllistävät yli 750 henkilöä tai joiden liikevaihto on yli 200 miljoonaa euroa, koska nämä yritykset eivät maataloustuotteiden jalostusyritysten tapaan voi saada tukea Euroopan kalatalousrahastosta. (...) Ranskan viranomaiset ovat tietoisia siitä, ettei komissio salli suuryrityksille myönnettäviä julkisia tukia, jos asiaa tarkastellaan kalastuksen ja vesiviljelyn vuoden 2004 suuntaviivojen sekä Euroopan kalatalousrahastosta annetun asetuksen (EY) N:o 1198/2006 104 artiklan perusteella.”
- (32) Näin ollen Ranska perustelee kyseistä tukijärjestelmää halullaan yhdenmukaistaa kalastus- ja vesiviljelyalalla toimivien yritysten tilannetta julkisten tukien suhteen verrattuna tilanteeseen maatalousalalla, jossa hyväksyttiin vastaavanlainen järjestelmä vuonna 2004. Koska kyseessä oleva tukijärjestelmä kuitenkin koskee kalastus- ja vesiviljelyalaa, jonka osalta on hyväksytty erilliset suuntaviivat, komissio ei voi ottaa huomioon sitä, että jollakin toisella toimialalla on hyväksytty vastaavanlainen tukijärjestelmä. Komissio muistuttaa lisäksi, että maatalousalan yrityksiä koskevan järjestelmän säilyttäminen 31 päivään joulukuuta 2008 asti hyväksyttiin poikkeuksellisesti maa- ja metsätalouden valtiontukea vuosiksi 2007–2013 koskevien yhteisön suuntaviivojen⁽⁸⁾ 196 kohdan mukaisesti. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kyseessä on kuitenkin uusi tukijärjestelmä, jota sovelletaan kalastus- ja vesiviljelyalan yrityksiin. Sitä tarkasteltaessa on näin ollen otettava huomioon tällä alalla sovellettavat säännöt eikä toisella toimialalla voimassa olevia sääntöjä, joissa hyväksyntä perustuu eri sääntöihin kuin mitä sovelletaan ka-

lastus- ja vesiviljelyalan valtiontukiin. Tätä perustelua ei tästä syystä voida hyväksyä.

- (33) Vastaavasti ei perusteluna voida hyväksyä sitä, että Euroopan kalatalousrahastosta suuryrityksille vuosina 2007 ja 2008 myönnettäviä tukia verrataan uuteen, yksinomaan kansalliseen tukijärjestelmään, joka otetaan käyttöön näitä yrityksiä varten (ks. johdanto-osan kappale 19). Rakenteellisia tukiohjelmiä ja niiden osana myönnettäviä tukia koskevat säännöt samoin kuin valtiontukea koskevat säännöt ovat toisistaan riippumattomia, jollei erikseen muuta mainita (kuten esimerkiksi suuntaviivoissa oleva viittaus asetuksessa (EY) N:o 1198/2006 vahvistettuihin perusteisiin). Tästä syystä se, että KOR:sta voidaan täysin talousarvion toteuttamiseen liittyvistä rajoituksista johtuen vielä myöntää tukia ohjelmakauden 1999–2006 osalta, ei vaikuta tähän tukijärjestelmään sovellettaviin sääntöihin.

6. PÄÄTELMÄ

- (34) FISIAA:n kalastus- ja vesiviljelyalalla toimiville yrityksille kohdentama tukijärjestelmä, josta Ranska antoi ilmoituksen 24 päivänä huhtikuuta 2007, ei 5 kohdassa esitetyn analyysin perusteella sovellu yhteismarkkinoille,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tukijärjestelmä, jonka Ranska aikoo ottaa käyttöön tukeakseen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen aloilla toimivia yrityksiä Fonds d'Intervention Stratégique des Industries Agro-Alimentaires (FISIIA) -rahastosta, ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 4 päivänä kesäkuuta 2008.

Komission puolesta

Joe BORG

Komission jäsen

⁽⁸⁾ EUVL C 319, 27.12.2006, s. 1.